

Rezistence a přizpůsobení

V Rakousku si často připomínají jednu z orientačních idejí Friedricha Heera: „Je zapotřebí určité dávky přizpůsobení, chceme-li dosáhnout vsutku účinného odporu.“ (*„Es ist ein gewisses Maß an Anpassung nötig, um wirksam Widerstand leisten zu können.“*) To je sice velmi dobrý postřeh, ale je vyjádřen způsobem, který trochu mate. Když se chci poprat s někým, kdo bydlí v prvním patře, zatímco já až nahoře v podkroví, musím ho buď vylákat nahoru, nebo sejít dolů, eventuálně se můžeme setkat někde jinde, ale oba tam musíme přijít. Tomu se dá těžko říkat, že se jeden druhému „přizpůsobujeme“. Když chci polemizovat s nějakým Němcem, musím to udělat německy nebo se postarat o překlad; že svou polemiku povedu německy, není žádné „přizpůsobení“. Na druhé straně je známo, že nebývá vždy dobré užít stejných zbraní, jakých užívá protivník, neboť to může někdy mít degradující následky pro mne nebo pro mou stranu. A v takovém případě nejde o kvantitu, tedy o „určitou dávku“ přizpůsobení, ale o jeho kvalitu, resp. nekvalitu, jeho principiální nepřipustnost, protože bych(om) se takovým „přizpůsobením“ sami ponížili a diskvalifikovali. Věc je tedy, jak vidno, složitější. V něčem je někdy takové „přizpůsobení“ užitečné a dobré, jindy a v něčem jiném je kontraproduktivní (hned nebo také dlouhodobě) a zlé. Proto nejde o to „přizpůsobení“ samo, nýbrž o to, čemu má sloužit, k čemu je ho používáno, zejména však také, jakého je samo typu či druhu, zda zůstává pod kontrolou anebo zda k němu dochází bez takové kontroly.

(Písek, 081003-1.)